

Atlas historyczny

dla klas 4–8 szkoły podstawowej

O mapie historycznej

W ciągu minionych tysięcy lat ludzie nieustannie zasiedlali nowe obszary. Powstawały państwa i imperia, których granice zmieniały się na skutek wojen. Niektóre miasta zyskiwały na znaczeniu, a inne to znaczenie traciły. Historycy i kartografowie ukazują te wszystkie procesy na mapach historycznych.

2 POLSKA w czasach PIERWSZYCH PIASTÓW (966-1025)

4

--- granice państw
- - - - - inne granice

Państwa i ludność i plemiona

obszar Polski w 966 r.
ziemie przyłączone przez Mieszka I do 990 r.

ziemia czasowo zajęta przez Bolesława Chrobrego
granice państwa polskiego w 1025 r.
wyprowadzenie biskupa Wojciecha do Prus
wyprowadzenie Bolesława Chrobrego
wyprowadzenie władcy Niemiec, Henryka II, na Polskę (1017 r.)

3

0 50 100 150 km

grody oblegane przez wojska niemieckie w 1017 r.
ważniejsze bitwy
zjazd gnieźnieński
miejsce koronacji Bolesława Chrobrego w 1025 r.

ważniejsze traktaty
arcybiskupstwa
biskupstwa
pierwsze klasztory

- 1 Navigator pomaga się zorientować, jaki obszar świata pokazuje mapa.
- 2 Tytuł mapy informuje o temacie, terytorium, jakie mapa przedstawia, a także okresie historycznym, którego dotyczy.
- 3 Skala mapy informuje o tym, jak bardzo obszar przedstawiony na mapie został pomniejszony.
- 4 W legendzie zamieszcza się objaśnienia symboli oraz oznaczeń występujących na mapie.

Symbole i oznaczenia najczęściej występujące na mapach historycznych

Na mapach historycznych znajdują się znaki, które nie występują na mapach geograficznych.

Obszary lenne

Ziemie zależne od poszczególnych państw oznacza się za pomocą ukośnie zakreskowanych pól.

Bitwy

Starcia zbrojne oznacza się symbolem skrzyżowanych mieczy, szabli lub karabinów.

Ruchy wojsk

Przemieszczanie się oddziałów zbrojnych oznacza się za pomocą strzałek w kolorze poszczególnych państw.

Traktaty pokojowe, umowy, rozejmy

Dokument opatrzony pieczęciami symbolizuje podpisane traktaty pokojowe, umowy i rozejmy.

Epoki historyczne

Historycy wyodrębnili różne epoki, uwzględniając zmiany zachodzące w rozwoju ludzkości. Jako umowne daty graniczne między epokami przyjęto doniosłe wydarzenia, ważne dokonania i odkrycia.

około 4 milionów lat temu – pojawienie się pierwszych ludzi

około 4000 roku p.n.e. – wynalezienie pisma

476 rok – upadek cesarstwa zachodniorzymskiego

1492 rok – odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba

1914 rok – wybuch I wojny światowej

1 rok n.e. narodziny Chrystusa

PREHISTORIA

STAROŻYTNOŚĆ

ŚREDNIOWIECZE

NOWOŻYTNOŚĆ

WSPÓŁCZESNOŚĆ

okres przed naszą erą

nasza era

Prehistoria człowieka

Najstarszych przodków człowieka nazywamy praludźmi. Żyli oni około 4 mln lat temu w Afryce. Około 200 tysięcy lat temu pojawił się człowiek rozumny, pochodził także z Afryki. Z czasem człowiek zaczął zasiedlać pozostałe kontynenty.

PREHISTORIA CZŁOWIEKA

0 1000 2000 3000 4000 km

- obszar występowania praludzi około 4 mln lat temu
- przypuszczalne kierunki rozprzestrzenienia się ludzi pierwotnych
- 40000 daty osiedlenia się ludzi pierwotnych (lat temu)
- ważniejsze miejsca odkrycia szczątków człowieka pierwotnego
- prawdopodobna linia brzegowa (około 20 tys. lat temu)
- współczesna linia brzegowa

Główne okresy pradziejów		
Okres		Czas (lata p.n.e.)
Epoka kamienia	paleolit	ok. 3 mln–8000
	mazolit	8000–4800*
	neolit	6700–2200**
Epoka brązu		2200–800**
Epoka żelaza		od ok. 800**

Legenda: * - daty zależą od rejonu Europy, ** - przybliżona data dla ziem polskich
Źródło: Tablice historyczne, red. L. Mizerski, Warszawa 2013

Ewolucja człowieka

- 1 ok. 15 mln lat temu
- 2 ok. 4 mln lat temu
- 3 ok. 2 mln lat temu
- 4 ok. 1,5 mln lat temu
- 5 200 000 lat temu
- 6 współcześnie

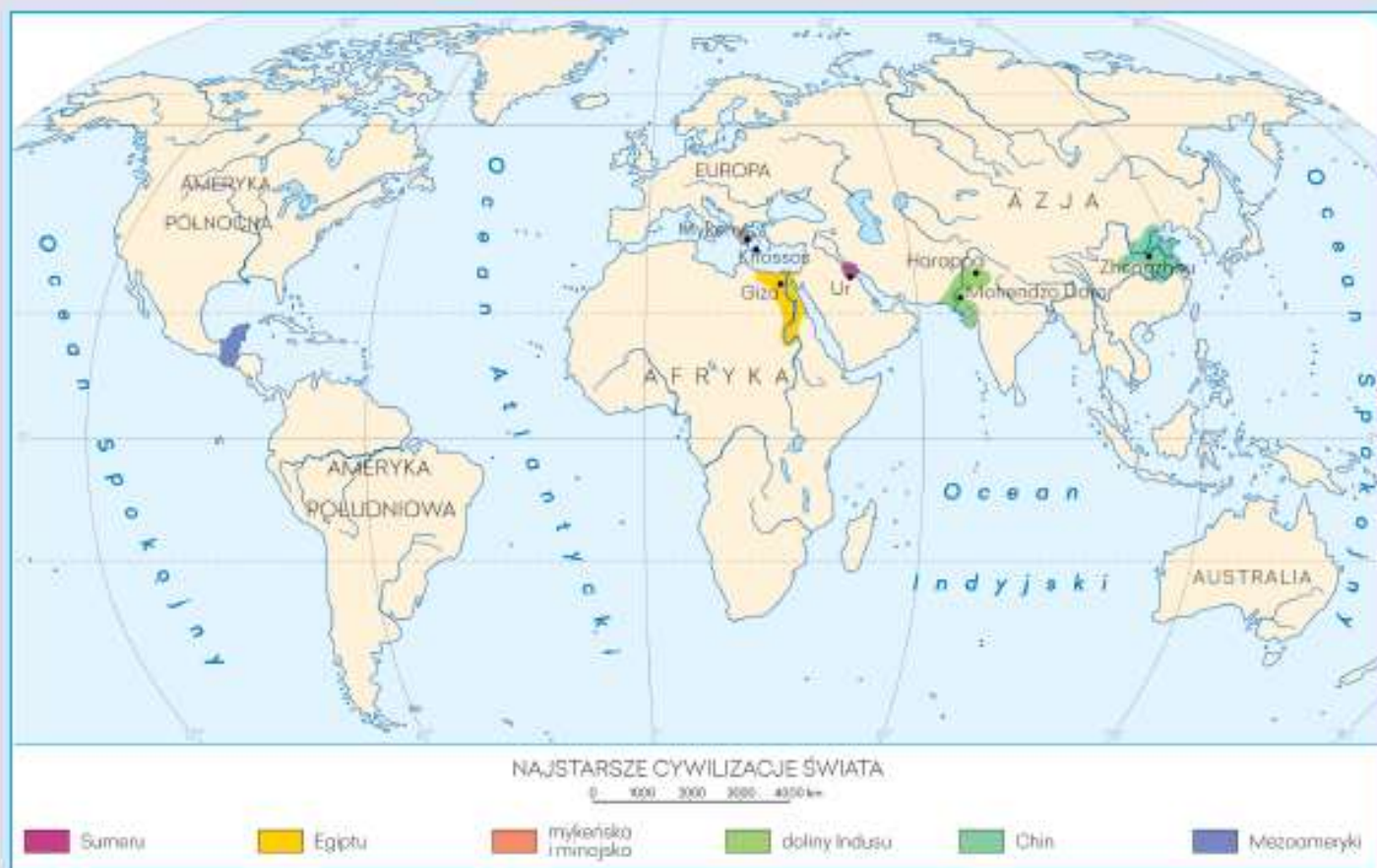
Wąwóz Olduwi w północnej Tanzanii – kolebka ludzkości

Najstarsze cywilizacje świata

Najstarsze cywilizacje świata (Mezopotamii, Egiptu, Indii oraz Chin) rozwinęły się w dolinach wielkich rzek, gdzie istniały sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa. W starożytności cywilizacje te zajmowały tylko niewielką część Ziemi.

Pałac w Knossos na Krecie – zabytek kultury minojskiej

Ilustracja ze staroegipskiej *Księgi umarłych* przedstawiająca kolejne etapy uprawy roli

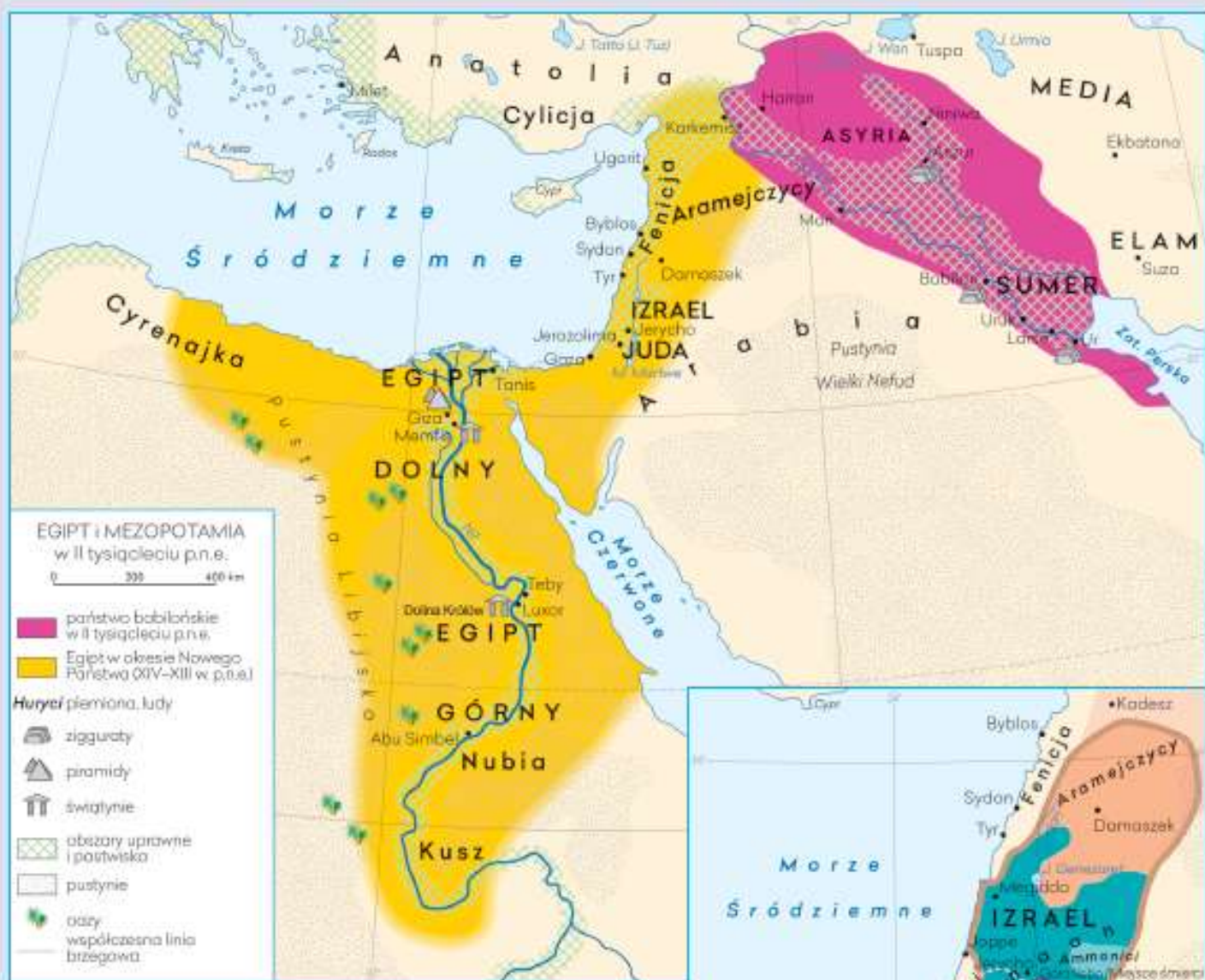

Pismo klinowe – jedno z największych osiągnięć ludów Mezopotamii

Starożytny Wschód

Na obszarze Mezopotamii, w IV tysiącleciu p.n.e., rozwinęła się jedna z najstarszych cywilizacji na świecie – cywilizacja Sumerów. Początki Egiptu sięgają około 3100 roku p.n.e. Szczyt potęgi państwa faraonów przypadł na czasy Nowego Państwa (ok. 1570–1085 p.n.e.).

Świątynia Hatszepsut w Dolinie Królów – przykład budownictwa z okresu Nowego Państwa. Budowla została zrekonstruowana przez polskich specjalistów.

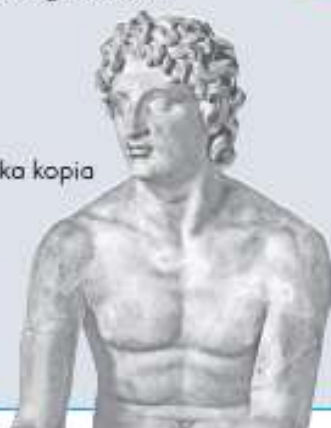
Podboje Aleksandra Wielkiego

Macedonia, peryferyjne królestwo na północy Półwyspu Bałkańskiego, stała się pod rządami Filipa II najsilniejszym państwem w regionie. Następca Filipa, Aleksander, uczynił z niego najpotężniejsze imperium w ówczesnym świecie. Sięgało ono granic Indii i rozciągało się na obszarze trzech kontynentów.

Oddziały Nieśmiertelnych wchodzące w skład piechoty perskiej

Aleksander Wielki (rzymska kopia rzeźby z IV wieku p.n.e.)

Bitwa pod Issos – rzymska mozaika z Pompejów z II wieku p.n.e. Z lewej strony: Aleksander na swoim koniu Bucefale. Po prawej stronie: król Persji, Dariusz III, wycofuje się na rydwaniu z pola bitwy.

Grupa MAC S.A.
ul. Witosa 76
25-561 Kielce

www.mac.pl

ISBN 978-83-8108-060-6

9 788381 080606

indeks: 880091
złecenie: 300819